

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
«ЯҢА АЛЕКСАНДРОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

IV ЧАКЫРЫЛЫШ

ЕГЕРМЕ СИГЕЗЕНЧЕ СЕССИЯ

Карар № 2

Яңа Александровка авылы

2022 ЕЛНЫҢ 15 АВГУСТЫ

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау тәртибен раслау турында

26.1 статья нигезендә. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына, «Яңа Александровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына таянып,

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибен кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карар Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә һәм бастырып чыгарылырга тиеш.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

**«Яңа Александровка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы**

Е.Г.Гыйрфанова

2022 елның 15 августындагы
«Яңа Александровка авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге Советының
XXVIII сессиясенең 2 нче карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

СТАТЬЯ 1. Хәзерге тәртипне көйләү предметы

1. Бу Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйле булган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларны тәкъдим итү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актларында һәм муниципаль норматив хокукый актларда башкасы каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

2 Статья. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект нигезендә бу тәртиптә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең Каенлык авыл җирлегендә яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә җирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү хокукы турындагы тәкъдиме аңлашыла.

2. Инициатив проектта түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

1) Яңа Александровка авыл җирлегендә яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен чишелеш өстенлекле булган проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы чишү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре (көтелгән нәтижәләр) тасвирламасы;

4) инициатив проектны тормышка ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (ихтимал) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны гамәлгә ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары күләменә күрсәтмә;

8) «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә яисә аның чикләрендә әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен күрсәтү.

3. Инициатив проект өлеге статьяның 2 өлешендө каралган белешмэләрне үз эченө алган проект тасвирламасын үз эченө ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары кушып бирелергә мөмкин.

Проектны тасвирлау формасы һәм аны тутыру буенча тәкъдимнәр Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана (алга таба – «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты).

3 Статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар тормышка ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициатив проектлар Яңа Александровка авыл җирлеге халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырыла:

- 1) күпфатирлы йорт подъезды;
- 2) күпфатирлы йорт;
- 3) күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яки планлаштыру структурасының башка элементы);
- 4) торак микрорайоны;
- 5) торак микрорайоннар Төркеме;
- 6) «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге

2 бүлек. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер алышу

4 Статья. Проектны башлап җибәрүчеләр

1. Инициативалы проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

- 1) уналты яшькә җиткән һәм «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче 10нан да ким булмаган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем);
- 2) Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары;
- 3) иҗтимагый берләшмәләрнең җирле берләшмәләре яки җирле бүлекләре.

2. Өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба – проектның инициаторлары):

- 1) инициатив проект эзерлиләр;
- 2) инициативалы проект буенча фикер алышуну оештыралар яисә өлеге башлык нигезләмәләренә туры китереп инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданның фикерләрен ачыклауны тәэмин итәләр;
- 3) инициатив проектны «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына кертәләр;
- 4) инициатив проектны тормышка ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- 5) «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге җирле үзидарә органнарының өлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны башкара.

3. Инициатив төркем булдыру һәм өлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү Беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмә формасы «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4. Өлеге статьяның 2 өлешендө күрсәтелгән мәсьәлэләр буенча карарлар территорияль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территорияль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Өлеге статьяның 2 өлешендө күрсәтелгән мәсьәлэләр буенча карарлар, гамәлгә кую документлары нигезендә, ижтимагый берләшмәләр булып торучы проектның инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5 Статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклау

1. Инициатива проектын Яңа Александровка авыл жирлеге халкы яисә аның өлешендә яшәүчеләр хупларга тиеш.

2. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны оештыра:

1) гражданнар жыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәлэләре буенча гражданнар жыелышында инициатив проектны карау;

2) гражданнарны сораштыру үткөрү;

3) инициатив проектны хуплап гражданнарның имзаларын жыю.

3. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасын файдалану турында Карар кабул итәргә хокуклы.

6 Статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәлэләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәлэләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба-жыелыш) проект инициаторы карары буенча «жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында» 19.06.2004 ел, №54-ФЗ Федераль законда каралган тәртиптә билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш «Яңа Александровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә бер өлешендә уздырыла, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Инициативалы проектны тормышка ашыру Каенлы авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырылса, Бөгелмә шәһәре территориясенә төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

4. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:

1) көндезге формада-көн тәртибендәге мәсьәлэләр буенча фикер алышу һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәлэләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның бергә булуы формасында;

2) көндезге-читтән торып уздырыла торган формада-көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәлэләр буенча карарлар кабул итү, шулай ук жыелыш уздыру турында хәбәрдә яки «Интернет» мөгълүмат – телекоммуникация челтәрендә (алга таба-рәсми сайт) Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайтынан файдаланып, жыелыш уздыру яки тавыш бирү турында хәбәр итүдә күрсәтелгән урынга яки адрес буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген күздә тотып торган формада (алга таба-рәсми сайт).

5. Бер жыелышта берничө инициатив проектны карарга мөмкин. Элеге очракта жыелышны оештыру һәм үткөрү хокуклары һәм бурычлары проектларның инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

6. Проектның инициаторы жыелыш үткөрү, документлар эзерләү һәм жибөрү чыгымнарын үз өстенә ала.

7. «Яңа Александровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты проектның инициаторына жыелыш үткөрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткөрү өчен бина да түләүсез бирә. «Яңа Александровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты карары белән жыелышлар уздыру өчен бирелә торган биналар исемлеге билгеләнә.

8. Жыелыш 15 кешедән торган катнашучылар арасында хокуклы санала.

8 Статья. Жыелыш үткөрүгә эзерлек

1. Жыелышны үткөрү турында проектның инициаторы карарында күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен жыелыш үткөрелә торган инициатив проект;

2) жыелыш уздыру формасы (көндөзгә яки көндөзгә-читтән торып);

3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш уздырылган очракта көндөзгә-читтән торып-халык тавыш бирүен үткөрү планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыелышны уздыру датасы, вакыты, урыны, жыелышны көндөзгә-читтән торып уздыру очрагында – шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халык карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм андый карарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, йө тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча рәсми сайттан файдалану турында карар;

5) жыелышта көндөзгә формада уздырыла торган катнашучыларның яки көндөзгә-читтән торып жыелыш уздырылган очракта көн тәртибендәгә мәсьәләләр турында фикер алышуда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш уздырыла торган территориядә яшәүчеләргә хәбәр итү ысуллары.

2. Проектның инициаторы «Яңа Александровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына жыелышны үткөрү турында язма хәбәрнамәне 15 көннән дә соңга калмыйча 10 көннән дә соңга калмыйча жибәрә.

3. Жыелыш уздыру турындагы белдерүдә күрсәтелә:

1) проектның инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, аларның яшәү урыны яки булуы турында белешмәләр);

2) элеге статьяның 1 өлешендә каралган мәгълүматлар;

3) проектның инициаторларының фамилияләре, исемнәре, әтисенең телефон номерлары жыелышны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкару;

4) жыелышны үткөрүдә ярдәм итү турында, шул исәптән жыелыш уздыру өчен бина бирү (көндөзгә-читтән торып жыелыш уздырган очракта турыдан-туры фикер алышу) һәм (яки) тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен рәсми сайттан файдалану турында.

4. Жыелышны үткөрү турында белдерү проектның инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен үтәүче затлар тарафыннан имзалана. Жыелышны үткөрү турындагы хәбәр инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелыш уздыру өчен бүлмә бирү турындагы үтенеч булган очракта, «Яңа Александровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты хәбәрнамә кергән көннән өч көн эчендә (эш көннәрендә) проект инициаторына бинаны уздыру мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелышның урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә тәкъдим итә. Проектның инициаторы элеге тәкъдимне алганнан

соң өч көн эчендә (эш көннәрендә) жыелышның урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалык яки ризалык булмау турында (жыелыш көндөзгә-читтән торып уздырылган очракта турыдан-туры фикер алышу) хәбәр итәргә тиеш.

6. "Яңа Александровка авыл жирлеген" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жыелыш уздыру турында, шул исәптән инициатива проекты белән танышу тәртібе турында рәсми сайтта белешмәләр урнаштыра:

1) жыелыш уздыру турында хәбәр алынганнан соң өч көн эчендә (эш көннәре);
2) проект инициаторы ризалыгын алганнан соң жыелышның урынын һәм (яки) вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән 2 эш көннән дә соңга калмыйча (жыелыш көндөзгә-читтән торып уздырылган очракта турыдан-туры фикер алышу).

7. «Яңа Александровка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жыелышны үткәрүдә ярдәм итү проектын тәкъдим итү максатыннан вәкаләтле вәкил күрсәтмәсә рәвешендә үз карары белән билгеләп куя ала. Вәкаләтле вәкил итеп билгеләнү турында «Яңа Александровка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты проектын инициаторын алдан язма рәвештә жыелыш үткәрү турында язма хәбәрнамәдә күрсәтелгән адрес буенча хәбәр итә.

9 Статья. Жыелышны көндөзгә формада үткәрү тәртібе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданның теркәүне, «Яңа Александровка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлеге жыелыш протоколының аерылгысыз өлеше.

2. Жыелышның көн тәртібе сораулары буенча тавыш бирү тәртібе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртібе мәсьәләләре буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле белән ачыла. Жыелышны алып бару өчен председатель һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелыш алып бара, көн тәртібендәгә мәсьәләләргә игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш кабул иткән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш протоколын алып бара, анда алар буенча тавыш бирү нәтижеләрен күрсәтеп, жыелыш кабул иткән барлык карарларны чагылдыра. Жыелыш протоколын жыелыш секретаре һәм председателе имзалай.

6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) жыелышның урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 3) жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр, аларның яшәү урыны күрсәтелгән;
- 4) жыелышның көн тәртібе, чыгышларның эчтәлегенә;
- 5) көн тәртібе мәсьәләләре буенча кабул ителгән карарлар.

10 Статья. Жыелышны читтән торып уздыру тәртібе

1. Жыелыш уздырылган очракта көндөзгә-читтән торып көн тәртібендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өлесе Тәртіпнең 9 статьясында билгеләнгән тәртіптә гамәлгә ашырыла.

2. Фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча язма рәвештә рәсмиләштерелгән жыелыш үткәрү турындагы хәбәрдә

күрсәтелгән урынга яки адреска жиберергә хокуклы. Карар формасы «Яңа Александровка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3. Көндөзгә-читтән торып уздырыла торган жыелышта көндөзгә сөйлөшүдө катнашкан затлар, шулай ук карарлары кабул итү тәмамланганчы алынган затлар катнаша.

4. Жыелышны көндөзгә-читтән торып уздыру очрагында рәсми сайттан файдаланып, жыелыш уздыру турында хәбәр урнаштыру һәм фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү көн тәртибеге сораулары буенча күрсәтелгән сайтта үткөрөлө.

5. Жыелышның көн тәртибегендәгә мәсьәләләр буенча рәсми сайттан файдаланып тавыш бирү жыелыш уздырыла торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан шәхсән көн тәртибегендәгә һәр мәсьәлә буенча «за», «каршы» яки «воздержался» формулировкалары белән белдерелгән карарны күрсәтү юлы белән гамәлгә ашырыла. Тавыш бирүдә рәсми сайттан файдаланып катнашучылар булып тавыш бирү тәмамлану көненә һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Яшәүчеләрне ачыклау Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасы ярдәмендә башкарыла. Тавыш бирү башлану көненнән һәм аның бетү көненә һәм вакытына кадәр өзеклексез үткөрөлө.

6. Рәсми сайтны кулланып тавыш бирү нәтижеләре протокол формасында формалаша һәм мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң 1 эш көне эчендә күрсәтелгән сайтка урнаштырыла. Тавыш бирүнең расланган беркетмәсе «Яңа Александровка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Башкарма комитеты проектны оештырганнан соң өч эш көне эчендә башлап жиберә. Күрсәтелгән протокол-жыелыш протоколының аерылгысыз өлеше.

7. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкөртүгә «персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәгә 152-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган ризалыгы алынырга тиеш.

8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, тикшерү яки рәсми сайт кулланып, секретарь жыелыш протоколын ясый, ул секретарь һәм Председатель тарафыннан имзаланган.

9. Көндөзгә-читтән торып үткөрөлә торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) Турыдан-Туры фикер алышу урыны һәм вакыты;
- 2) читтән торып тавыш бирү ысулы, аны башлау һәм тәмамлау датасы һәм вакыты;
- 3) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 4) жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр, аларның яшәү урыны күрсәтелгән;
- 5) жыелышның көн тәртибеге, чыгышларның эчтәлегенә турында фикер алышуда;
- 6) көн тәртибеге һәм алар буенча тавыш бирү нәтижеләре буенча кабул ителгән карарлар.

11 Статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшькә житкән территориядә яшәүчеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба – конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция өеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып, өеге Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә үткөрөлө.

3. Конференцияне үткөрү турында проект инициаторы Карарында әлеге Тәртипнең 8 статьясының 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән күрсәтеләргә тиеш:

1) 16 яшкә житкән территориянең 100 кешесеннән ким делегат була алмаган делегатлар сайлау өчен вәкиллек нормасы;

2) делегатлар сайлау өчен жыелышларны уздыру вакыты һәм тәртибе.

4. Конференция протоколының аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелышлар беркетмәләре тора.

12 Статья. Гражданнарның инициативалы проектларга ярдәм итүгә имзаларын жыю

1. Гражданнарның инициативалы проектларга ярдәм итеп имзаларын жыю (алга таба-имзалар жыю) проектның инициаторы тарафыннан башкарыла.

2. Инициативалы проектларга, шул исәптән инициативалы төркем әгъзаларының имзаларын да кертәп, имзалар саны 20дән дә ким булмаска тиеш.

3. Имза жыю түбәндәге тәртиптә башкарыла:

1) имзалар язылу битенә кертү юлы белән жыела, аның формасы «Яңа Александровка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә Башкарма комитеты тарафыннан раслана;

2) язылу кәгазендә имзалар жыю гамәлгә ашырыла торган инициативалы проект күрсәтелә;

3) язылу битендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имзаны һәм аны кертү датасын кеше үз кулы белән куя. Имза салучы затның үтенече буенча язылу битендә үз имзасын куя торган кеше турындагы белешмәләр язылу кәгазенә язылу кәгазенә кертелә ала. Күрсәтелгән белешмәләр кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашларны куллану рәхсәт ителми;

4) резидент бер үк инициативалы проектны бер тапкыр гына хуплый ала;

5) имза жыючы проект инициаторы вәкиле имзалары белән һәр язылу таблицасы расланарга тиеш. Имза жыючы проектның инициаторы вәкиле кулдан кул белән үзенең фамилиясен, исемен һәм әтисенең исемен, туган көнен, яшәү урынын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кертү датасын куя;

6) имзалар жыю вакытында алгы һәм арткы ягында язылу кәгазен тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта оборотная як булып тора дөвамы лицевой як белән бердәм нумерация имзалар, ә заверительные имзалар һәм мәгълүматлар турында инициатор инициатора проект, гамәлгә ашыручы жыю имзалау, куела оборона ягына язылу кәгазе турыдан-туры соң, соңгы имза;

7) имзалар жыюда һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы булырга тиеш, ул «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

13 Статья. Бу инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерләрен ачыклау өчен гражданнарны сораштыру үткөрү

1. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерләрен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру Яңа Александровка авыл жирлегендә яшәүчеләр яки аның бер өлеше инициативасы белән үткәрелә:

1) Яңа Александровка авыл жирлегенә халкы мәнфәгатьләрендә инициатива проектын гамәлгә ашыру тәкъдим ителә;

2) инициатив проектны Яңа Александровка авыл җирлегендә яшәүчеләр мәнфәгәтләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә, аларның саны 1000 кешедән артып китә.

2. Сораштыруны билгеләү өчен проектның инициаторы Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советына (алга таба –«Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советына) гариза җибәрә, анда күрсәтелә:

1) сораштыру үткәргә тәкъдим ителгән инициатив проект;

2) проект инициаторы тәкъдимнәре:

а) сораштыруны үткөрү датасы һәм вакыты турында;

б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (сорауларны) формулировкалау турында;

в) сораштыру үткөрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең минималь саны турында;

3) проектның инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, аларның яшәү яки булу урыннары турында белешмәләр, чара проектының бүтән инициаторы атамасы һәм аның урнашу урыны).

3. Әгәр проектның инициативасы төркем булса, гаризаны инициатив төркемнең барлык әгъзалары имзалый. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнең 4 статьясының 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм Яңа Александровка авыл җирлегендә яшәүче 10нан да ким булмаган кеше кул куя, аларда инициатива проектына гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага кул куйган затлар (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исемнәре, аларның яшәү яки булу урыны турындагы мәғлүматлар) турында белешмәләр күрсәтелә.

4. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы гариза кәргәннән соң 30 эш көненнән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыруны билгеләүдән баш тарту турында Карар кабул итә.

5. Сораштыруны билгеләүдән баш тарту нигезе булып, әгәр хокук бозулар Бөгелмә шәһәрендә яшәүчеләрнең инициатива тәкъдим итүдә катнашкан ихтыяр белдерү нәтижәләрен дәрәҗә билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру үткөрү турындагы инициативаны күрсәтүнең әлеге маддәсен бозу тора.

6. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлешендә гражданнарны сораштыру үткөрү тәртибен билгеләүче Бөгелмә шәһәр Советы норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Сораштыруда Яңа Александровка авыл җирлегендә яки аның өлешендә 16 яшькә җиткән инициативалы проектны тормышка ашыру тәкъдим ителә.

8. Сораштыру нәтижәләре Яңа Александровка авыл җирлеге башкарма комитеты проектны башлап җибәргәннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

3 бүлек. Инициатив проектларны кертү һәм карау

14 Статья. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проектлар кертү

1. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проект керткәндә тәкъдим ителә:

1) проектның тасвирламасы кәгазьдә һәм график һәм (яки) таблица материаллары кушыла ала торган электрон формада;

2) өлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемненән «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторы карары;

3) гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсе, гражданнарны сораштыру нәтижеләре һәм (яки) Яңа Александровка авыл җирлегендә яшәүчеләрнең инициатив проектын яисә аның бер өлешен яклаучы язылу кәгазьләре.

2. Өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитетына инициативалы проектны караган һәм гамәлгә ашырган вакытта «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла, яисә аны җибәргәндә игълан ителгән кыйммәтлек һәм салыну тасвирламасы белән почта аша җибәрелә.

3. Проектны кертү датасы-өлеге статьяның 1 өлешендә, «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты күрсәтелгән документларны алу көне.

4. Документлар «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проектны караган вакытта һәм гамәлгә ашырганда «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итү проектынның вәкаләтле заты тарафыннан тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты исемлеген һәм аларны алу датасын күрсәтеп документлар алуда расписка бирелә. Расписка Документлар алган көнне «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

15 Статья. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия

1. Инициатив проектларны карау буенча комиссия (алга таба-комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны сайлап алу максатларында төзелә.

2. Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персонал составы «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының яртысы «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул иткән карарларга тәэсир итә торган мәнфәгатьләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген кире кагу өчен формалаштырыла.

4. Комиссия комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә шәхсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә җитәкчелек итә;

2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;

3) комиссия әгъзаларына күрсәтмәләр бирә;

4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары вакытлыча булмаган очракта конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документация белән тәмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына эзерлекне гамәлгә ашыра;

2) комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга, комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында да катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссиянең төп эш формасы булып утырышлар тора.

10. Комиссия утырышы аның әгъзаларының яртысыннан ким булмаган очракта хокуклы санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карап тикшерүдә катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен билгеләү мөмкинлеге бирелә. Инициатив проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторлары аны үткәрү көненә кадәр 5 эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия карар кабул итү проектның инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары комиссия әгъзалары саныннан ачык тавыш белән кабул ителә. Тавыш тигезлеге булганда, комиссия утырышында рәислек итүче тавыш хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турында фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә тартылырга тиешле аерым фикерен язмача җиткерергә хокуклы.

16. Комиссия утырышы нәтиҗәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышын уздырганнан соң 3 эш көне эчендә имзаланна.

17. Комиссия секретаре комиссия утырышына беркетмә имзаланган көннән соң 1 эш көненнән дә соңга калмыйча, аны «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты җитәкчесенә җибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тәмин итә.

16 Статья. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тарафыннан инициативалы проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән алып 30 эш көне эчендә карала.

2. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитетына инициативалы проект кертү турында мәгълүмат «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә рәсми бастырып чыгарылырга һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә, шулай ук

проект инициаторлары турында күрсәтелгән белешмәләрне үз эченә алырга тиеш. Бер үк вакытта гражданның «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә Башкарма комитетына үзләренең инициатив проект буенча тәкъдимнән һәм кисәтүләрен тапшыру мөмкинлеген турында хәбәр итәләр.

3. Инициатива проекты буенча тәкъдимнән һәм искәрмәләр тапшыру срогы 7 эш көне тәшкил итә. 16 яшькә җиткән Яңа Александровка авыл җирлегендә яшәүчеләр үзләренең кисәтүләрен һәм тәкъдимнән юллы ала. Искәрмәләр һәм тәкъдимнән «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә Башкарма Комитетына халык тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яки почта аша җибәрелә.

4. Инициатив проект буенча тәкъдимнән һәм искәрмәләрне комиссия гомумиләштерә.

5. Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча комиссия «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә башкарма комитеты җитәкчесенә өлгә статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә башкарма комитеты җитәкчесенә берничә инициативалы проект кертелгән, шул исәптән, өстенлекле мәсьәләләр эчтәлеген буенча шундый тасвирлама белән, комиссия «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә башкарма комитеты җитәкчесенә конкурс сайлап алуын оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс сайлап алу өлгә Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткөрү турында хәбәр проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча җибәрелә.

7. Комиссия тәкъдимен яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча "Яңа Александровка авыл җирлеген" муниципаль берәмлеккә башкарма комитеты җитәкчесенә түбәндәгелә карарларның берсен кабул итә:

1) «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә тиешле максатларга һәм (яки) «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә бюджеты проектны тәзү һәм карау тәртібен нигезендә (бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) аның өстендә эшләүне дәвам итәргә.;

2) инициативалы проектны хуплаудан баш тарту һәм аны проект инициаторларына кире кайтару.

8. "Яңа Александровка авыл җирлеген" муниципаль берәмлеккә башкарма комитеты җитәкчесенә инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында Карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең билгеләнгән тәртібен үтәмәү һәм аны карау;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеген» муниципаль берәмлеккә Уставына туры килмәве.

3) җирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмау сәбәпле инициативалы проектны гамәлгә ашыра алмавы;

4) җирлекнең "Яңа Александровка авыл җирлеген" муниципаль берәмлеккә бюджеты акчалары инициативалы түләүләр формалашу чыганагы булмаган инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар күләмендә булмау;

5) инициатив проектта сурәтләнгән проблеманы нәтижәләрек чышү мөмкинлеген булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлап алуын узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча карар кабул ителгән көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча проект инициаторына җибәрелә.

10. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына бергәләп инициативалы проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органына яисә дәүләт органына тәкъдим итәргә тиеш.

Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы җирле үзидарә органнары вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели.

Эшләп бетерелгән инициатива проекты комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге маддә нигезендә карала.

17 Статья. Инициативалы проектларны сайлап алу бәйгесе

1. Конкурс сайлап алуларын комиссия башкара.

2. Конкурс сайлап алуының критерийлары:

1) халыкның проблеманы хәл итүгә инициативалы проект җибәрелгән проблеманы билгеләүдә һәм аны тормышка ашыруда катнашу дәрәжәсе;

2) инициатив проектны тормышка ашыруның социаль нәтижәлелеге.

3. Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, үзләренә туры килгән баллар һәм авырлык коэффицицентлары кушымтада әлеге Тәртипкә (алга таба – критерийлар) куелган.

4. Конкурс сайлап алуы әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.

5. Комиссия конкурс сайлап алуларын узган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициатив проектларны бәяли.

6. Конкурс сайлап алу нәтижәләре буенча, йомгаклау бәяләвен исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны конкурс сайлап алуын узган яисә үтмәгән дип игълан итү турында Карар кабул итә.

7. Конкурс сайлап алуларын барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициатив проект игълан итә.

8. Бәяләү нәтижәләре буенча берничә инициативалы проект бер үк балл җыйган очракта, өстенлеккә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына кертелгән инициативалы проект ия.

18 Статья. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының инициативалы проектны тормышка ашыру турында карары

1. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты инициативалы проектны тормышка ашыру турында карар чыгара.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карарда булырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка китерелергә тиешле объектның исеме (адресын яки урынын күрсәтеп) яки инициатив проектны тормышка ашыруга юнәлдерелгән чараның исеме;

2) "Яңа Александровка авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) үткөрү);

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлөп бирелә торган Бөгелмә шәһәре бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

4) клиент, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;

6) объектның фаразланган (чик) бәясе яки инициатива түлөләрә күләмен бүлеп бирү белән чараны (чараларны) уздыруга чик акча күләме;

7) инициативалы түлөләр күләмен бүлеп бирү белән чараны (чараларны) уздыруга объектның фаразланган (чик) бәясен яки чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

19 Статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект турында мәгълүмат рәсми бастырып чыгару һәм урнаштыру тәртибе

1. «Яңа Александровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының инициативалы проектын карау, инициативалы проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акчадан файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның мөлкәти һәм (яки) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат рәсми сайтта бастырып чыгарылырга һәм урнаштырылырга тиеш.

Татарстан Республикасы
 Бөгелмә муниципаль
 районының «Яңа Александровка
 авыл жирлеге» муниципаль
 берәмлегенең инициатив
 проектларын тәкъдим итү,
 кертү, фикер алышу һәм карау
 тәртибенә кушымта

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның
 әһәмияте, аларга туры килгән баллар һәм авырлык коэффициентлары

<i>Инициатив проектны сайлау критерийының исеме</i>	<i>Инициатив проектны сайлау критерийын бәяләү күрсәткеченең исеме</i>	<i>Инициатива проектны сайлау критерийын бәяләүнең санлы күрсәткечеИнициа тива проектны сайлау критерийын бәяләүнең санлы күрсәткече</i>
---	--	--

1	2	3
Инициатив проектның социаль әһәмияте	инициативалы проектны тәкъдим итүдә катнашкан гражданның саны	5 кеше өчен 1 балл,
	тормышка ашырылган инициатив проект нәтижеләре белән даими (айга ким дигәндә бер тапкыр) файдаланачак алучылар саны (кеше)	ләкин 20 баллдан артык түгел
Кызыксынган кешеләрнең финанс катнашу дәрәжәсе сатуда	инициативалы проект бәясенә инициативалы проектны финанслауда физик затларның инициативалы түләүләре күләменә мөнәсәбәт	100 кеше өчен 1 балл,
	проектны инициатив проект бәясенә финанслауда юридик затларның, шәхси эшкарларның инициативалы түләүләр күләменә мөнәсәбәт	ләкин 15 баллдан артык түгел
инициативалы проект	инициативалы проектны тормышка ашыруда катнашырга теләк белдергән гражданның саны	Финанслауның һәр 1 проценты өчен 1 балл, ләкин 30 баллдан артык түгел
		Финанслауның һәр 2 проценты өчен 1 балл, ләкин 25 баллдан артык түгел